

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,,

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 pesseta trimestre
Fora ...	1'25 id. id.
Extranger..	1'50 id. id.
Un número, 10 céntims	

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIOS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari.

Any 1.er

Dissapte, 15 de Setembre de 1894.

Núm. 24.

SECCIÓ GENERAL

BALANÇ

La lectura d' un article publicat per *La Renaixensa* y reproduhit en lo número 16 de LO GERONÉS, titolat *Lo que han fet les Corts*, va mourens la curiositat de saber lo número de discursos pronunciats en elles durant l' espay de temps qu' han estat obertes per compararlo después ab lo número de lleys votades. Los resultats no poden esser més desconsoladors. Jutjin nostres llegidors pels datos que á continuació insertém, trets tots del *Diari de Sessions*.

Congrés.—Va celebrar aquesta Càmbra 80 sessions, que van durar en sa totalitat 368 hores, 25 minuts. Deixant apart lo número de preguntes, interpelacions y discursos fets antes d' entrar á la *Orden del dia*, que puja nada méns que á la cifra de 625, se pronunciaren los següents:

- Sobre 'ls orígens y significació de la última crisi ministerial.—39.
- Sobre 'ls successos de Valencia.—21.
- Sobre 'ls successos de Melilla.—30.
- Sobre 'ls successos de Santander (explosió del *Cabo Machichaco*).—8.
- Sobre compliment de la sentència imposada á don Ángel M.ª Segovia per lo delict de imprenta.—4.
- Sobre 'ls procediments seguits per les autoritats ab los detinguts y processats per los últims successos de Barcelona (atentats anarquistes).—6.
- Sobre la gestió económica del partit lliberal.—9.
- Sobre la repressió dels delictes comesos per medi de explosions.—30.
- Declaracions del Ministre de la Guerra sobre l' alcans de la comissió confiada á la Junta que ha de proposar lo procediment pera establir la proporcionalitat en l' ascens al generalat.—6.
- Sobre lo Real Decret de concessió d' indult general.—2.
- Salto del tapón*.—6.
- Presupòsits de gastos generals del Estat any 1894-95.—2.
- Cumpliment de la ley y del reglament relatiu al impost sobre vins.—2.
- Forses navals de la Península y de Ultramar durant lo any económic de 1894-95.—5.
- Sobre Régimen Aduaner reconegut per R. D. de 31 de Dezembro de 1893.—16.
- Proposta perque pasi á la Comissió general de presupòsits l' art. 2.^{on} del projecte de ley relatiu al deute flotant y al servey de tesoreries del Estat.—5.
- Autorisació al Ministre d' Hisenda per' celebrar ab lo Banch d' Espanya un conveni relatiu al deute flotant y al servey de tesoreries.—19.
- Sobre la suspensió d' una sentència del tribunal contenciós administratiu.—1.
- Sobre l' estat de la marina de Guerra.—20.
- Defensa dels productes espanyols contra les imposicion del Govern Alemany.—12.
- Sobre 'l servey telegráfic.—2.
- Sobre la política seguida per lo govern en la provincia de Málaga.—3.
- Sobre la política general en Ultramar.—2.
- Sobre los successos de Salcedo.—2.
- Sobre l' elecció de Valverde del Camino.—2.
- Sobre l' elecció de Miranda.—2.
- Sobre l' acta de Sabadell.—1.
- Sobre l' elecció de Villarcayo.—4.
- Sobre l' elecció de Ecija.—4.
- Sobre l' elecció de Alicant.—19.
- Sobre l' elecció de Bilbao.—6.
- Sobre l' elecció de Oviedo.—2.

Sobre la suspensió de les garanties constitucionals á Barcelona.—7.

Sobre modificació de les plantilles del estat major del exercit.—2.

Total.—301 discursos.—Número total de lleys votades—40—de les quines tant sols foren objecte de discussió.—6.

Senat.—Ha celebrat 79 sessions que van tenir una duració total de 271 hores y 14 minuts. Lo número de preguntes, discursos é interpelacions anteriors al *Orden del dia* puja á 432.

Sobre los successos ocorreguts durant l' interregne parlamentari, se feren 2 discursos.

Sobre l' estat económic de l' Isla de Cuba.—2.

Sobre 'l *modus vivendi* ab França.—11.

Projecte de ley aprobant lo régimen aduaner establert per R. D. de 31 de Dezembro de 1893.—53.

Sobre l' Tractat ab Alemany.—33.

Sobre l' estat económic de la Hisenda.—3.

Sobre l' estat de les Isles Canaries en quant á guerra y marina.—2.

Sobre l' acta de Navarra.—8.

Proposició de ley modificant la del Jurat.—1.

Modificació de les condicions per' ingressar en el Cos de Arxivers y Bibliotecaris.—1.

Sanejament de Bilbao.—1.

Sobre l' estat del exercit y la marina.—10.

Conveni ab lo Banch d' Espanya per' lo servey de Trens.—7.

Sobre assumptos de marina.—5.

Dictamen autorisant al Govern pera ratificar lo conveni de comerç y navegació entre Espanya y Dinamarca.—1.

Autorizació pera l' establiment de ports de dipòsits de vins francesos, destinats á barrejar ab los espanyols.—6.

Lley de repressió dels delictes comesos per medi de explosions.—10.

Sobre jochs prohibits.—9.

Projecte de ley modificant la hipotecaria.—6.

Pressupòsits de Puerto Rico.—3.

Projecte de ley fixant les forses permanents del exercit durant l' any económic de 1894-95.—3.

Salto del tapón (guerra).—3.

Salto del tapón (marina).—3.

Concessió de suplementos de crèdits als presupòsits de gastos vigents.—2.

Real Decret de concessió d' indult general.—2.

Projecte de ley declarant d' interés general lo port d' Artedo.—6.

Necessitat de que 'l Govern adopti una política activa y eficaç en l' exterior.—1.

Número total de discursos.—194.—Lleys votades 40. De les quines foren objecte de discussió en aqueixa Cambra 10: les demás foren votades sens discussió de cap classe.

¿Que més pot dirse després d' aquestos datos tan eloqüents? Per les xifres apuntades poden veure nostres llegidors que la legislatura que va empendrés lo die 11 de Juliol passat, ha donat un balanç desastrós y que per si sol bastaria á posar de relléu, si no fos cosa ja sabuda, de que serveixen avuy los parlaments. S' han fet discursos molt bonichs, molt ben pensats y que acreditan per si sols á sos autors. Més ¿quins resultats práctichs han dat? Lo número y qualitat de les lleys votades poden dirho.

J.

LOS GARDUÑOS

Alguns pobles d' Andalusia han batejat als vividors polítichs ab lo nom de *garduños*. (1)

Lo vulgo, ab la malicia de Sancho Panza, ja no s' entreté á esbrinar si son més simpátichs los blancs ó 'ls negres, aquells ó aquestos, sense distingir de colors.

(1) GARDUÑA: animallet, denominat en catalá *mustela*, d' ahont lo terme *garduño*.

Mentres coincidixin en esquilat als pobles, en viure á ses despeses, en obrar com sangoneres, xuclant la sang de tots quants viuen de son trevall ó de sa propietat, los comprén en la mateixa denominació.

Potser aquesta no expressi d' un modo gráfic la veritable condició de molts vividors, si per *garduño* s' entén lo lladre rater que furta ab art y ab dissimulo, donchs en aquest concepte hi hauria molt que dir sobre la falta de dissimulo ab que 's portan.

Es trist que 'l materialisme, ab son carácter eminentment positivista, hage convertit la política, fetes honroses excepcions, en un camp sempre obert pera 'ls vividors de totes menes.

Solen aquestos distingirse per l' audacia, desprovehida de tot escrúpol delicat y de tot reparo saludable. Van directament á son lí, passan per sobre de la bona fé, prescindexen de tota llealtat y conseqüencia, res se 'ls dona l' escándol, contagian ab lo mal exemple y no es de meravellar que sa influencia nosciva contribuexi poderosament al malestar.

Antes l' honor polítich era tant tingut en compte com l' honor particular, sense que ningú fés distincions capritxoses entre l' un y l' altre, s' admetés com excusa l' immoral teoria de la doble naturalesa.

Axí los cárrechs deguts á la política eran estimats com un veritable honor, no una suspirada posició productiva; imposavan sagrats debers, quin mancament era considerat com una deshonra; l' idea d' esser útil á sos conciutadans donava l'legítim orgull y era un títol pera esser respectat y considerat, y un motiu, al propi temps, d' interior satisfacció.

L' esperit s' hi complauria més que la materia; en aquestes gaubanses trobava elements pera enlayrarse, causa l'legítima de dignificació.

Tal volta degut á n' axó, contra les exigencies de la materia, hi havia orgull d' acceptar pera be públich, en ares del patriotisme, moltes privacions y molesties, molts sacrificis y penalitats.

¿Quina diferència entre aquesta manera de mirar la misió política del ciutadà, y un positivisme que converteix la política en element de rapacitat!

¿Quins abismes més grans entre l' antich patrici y 'l modern *garduño*!

Avuy quasi no 's comprén que l' ánima pogués pendre part á la política; pero s' explica que les unghes tinguin en la política son paper senyalat. ¿Quina cayguda més terrible!

Los pobles, com hem dit, començan á anomenar *garduños* á molts vividors polítichs.

Pero no n' hi ha prou; la teoria deuria encarnar la práctica. Les ideas han de pendrer cos pera que sien profitoses, y 'ls pobles no completarán la seva idea, si no següen endevant.

Y tractan als vividors polítichs com correspon á son nou motiu.

Com veritables *garduños*.

Antonio Fernandez y Garcia.

(De *El Eco de Navarra*.)

Regionalisme á l' estrange

Á Praga, capital de la Bohemia, está pendent un conflicte que faria riure si no fós una de tantes demostracions de la lluyta terrible que 's vá sostenint entre les aspiracions autonómiques d' aquesta nacionalitat y 'l centralisme del Estat austriach del que forma part. Heusaquí com ho refereix un corresponal de la anomenada ciutat.

L' Ajuntament de Praga, apoyant en una sentència de la Alta Cort austriaca, decidint en darrera instancia que la retolació dels carrers y plaças correspon exclusivament á la autoritat municipal, feu posar per tot arreu lletreros redactats en llengua txeca.

Se proposava ab açó l' Ajuntament, d' una banda, demostrar lo carácter essencialment slau de la ciutat, y ade-

més, tornar la pilota a una pila de municipalitats alemanyes de la Bohèmia i de la Moravia, qui menyspreu en lo particular los drets de les minories txeques, molt més considerables que la insignificant minorie dels alemanys de Praga. Lo Cassino alemany d' aquesta ciutat, picat de mala manera per l'acort del Ajuntament, posà gratuïtament a la disposició dels alemanys que hi posseïen cases, retols exclusivament alemanys, los uns, y escuts en alemany y en txech los altres, Plantats que foren molts d'aquets retols, vingué una disposició del Ajuntament manant traure desseguida aquells lletreros no oficials; més lo governador de Thun, representant del govern central austriach, com si fos ell lo més alt funcionari del país, anulà aquesta disposició, deixant així la retolació dels carrers a la iniciativa particular. Així, per de moment, establert, gran nombre de propietaris txechs se apropiaren de lo manat per lo citat governador, adornant llurs finques ab retols de tots colors, escrits en totes les llengües conegudes, en rus, en francès, en italià, en turch, etc. etc., sense comptarhi un gran número de traduccions d' lo nom txech en llengua alemanya de fantasia, ab una ortografia capaç de fer botar d' indignació al alemany més sanch fret. En pocs dies se convertí Praga en una cosmopolis.

Crema't lo governador, manà a la policia arreucar a la nit tots aquestos retols internacionals.

L'Ajuntament, com se suposa, ha recorregut contra las ingerencies del governador de Thun; y mentrestant s'espera la resolució, ab peacs basta la policia pera menar a la prevenció a la gran volier de xicots que tapen tiranthi grapats de sanch los retols alemanys: ho fan en ple dia y quasi, bé no hi ha un sol rétol que s' hage escapat d' aquesta venjança dels fills dels txechs, qui de bona hora entren en la guerra contra l'imposicionisme austriach.

(De La Veu de Catalunya.)

CRÓNICA

EXTRANGER

Lleó XIII ha disposat que s' desocupi la biblioteca gran part dels departaments del Vaticà habitats per lo papa Alexandre VI, a fi de decorarlos y restablir les obres d' art que contenian avans. En la primera sala anomenada dels Pontífices, s' han descobert una sèrie de pintures d' exquisit treball. La segona sala, anomenada de la Madona, ha sigut pintada tota per lo mestre Pinturicchio y la decoració es superba. Volta la sala un fris d' un treball admirable y de gran riquesa de color. Los frescos de la tercera sala, anomenada dels Sants, son de gran senzillesa, pero notables per la perfecta imitació de la tapisseria. Les pintures de la sala quarta han sofert molt, quedantne solament alguns quadros que debian contenir escenes importants gayre be invisibles. La quinta y sexta sala han sofert també, ls efectos del temps, excepció feta de les voltes, que son admirables. Lleó XIII, que es tan amant del art, ha manifestat que les pintures de l' antigor no deuben restaurarse, y si tan sols fertes més visibles.

Lo tren ràpid de París a Colonia, descarrilá en la estació d' Apilly, a causa d' haver topat ab un vago de mercancías que manobrava al arribar lo tren. Passan de deu los morts y de vint los ferits graves, contactantse entre aquets últims lo maquinista.

A les 7 del mati del die 8 morí lo Comte de Paris, rodejat de la sua familia, havent sigut cridat immediatament lo comte Haussouville representant a França del difunt. Los diaris republicans de la nació vehina se li mostran respectuosos y dihen que fou un home honrat y de costums intaxables. Lo comte de Paris deixa a la posteritat una *Historia de la guerra civil en América*, una obra titulada *Damasco y el Líbano*, *Las asociaciones obreras en Inglaterra*, un estudi sobre la crisis cotonera en lo Regne Unit, y voluminosa col·lecció de manifestos y cartes als homes polítics de son partit.

Poques més noticies podém donar avuy sobre la guerra entre Xina y lo Japó. Quan semblava imminent una lluyta, pot sér decisiva, entre ls dos exèrcits, les plujes torrencials que han caygut en la península de Corea han retrassat los progressos de la guerra. Per ordre del emperador de Xina ha sigut degradat l' almirant Ting, que no sapigué impedir que ls japonesos ocupessen una de les isles próxima a Port-Arthur.

ESpanya

Acaba de morir a Madrid D. Aureliá Fernandez Guerra y Orbe, insigne arqueòlech, escriptor elegantísim, sabi comentador ó il·lustrador de Quevedo. Ell era un dels representants d' una generació literaria de gran valor, contemporani de Lista y de Gállego, del Duch de Rivas y de Martínez de la Rosa, de Breton de los Herreros y de Hartzénbusch, arribá com ells a possehir moltes de les qualitats qu' enaltiren y avaloraron a tan eximís escriptors. Lo Sr. Guerra era també poeta, autor dramàtic, geògraf, epigrafista, numismàtic ó historiador; escriptor genial y elegantísim que sabia manejar la llengua castellana en tota sa perfecció y hermosura. Sos discursos acadèmics son dels més discrets y ls de més sòlida y profitosa doctrina. Ab la mort del Sr. Guerra y Orbe les lletres han tingut a Espanya una pérdua irremparable.

Se fa pujar a un milió y mitj de duros la irregularitat descoberta en les mines de plata argentífera de Aranyes, qu' esplota l' govern. Tal com aném, l' Estat no tindrà altre medi, si en lo successiu vol evitar irregularitats, que no administrarse y arrendarse ó vendrarse als inglesos, com ha fet ab quasi totes les altres que son ó eren propietat de la nació.

Lo ministre Sr. Aguilera vol modificar la ley d' Ajun-

taments reformantla, segons dihen ab tendència anti-parlamentaria. Pobre parlamentarisme, ja l' robujan fins lo que li donen tot lo que sen. A bé que aquestes reformes deuran fer com les d' En Venanci Gonzalez, quedarse en projecte dormint lo somni dels justos.

CATALUNYA

Diuen que tingué lloch en la Catedral de Barcelona la consagració del nou Bisbe Sr. Estalella. Fou consagrant lo Sr. Bisbe de Vic, doctor Morgades y Gili, y assistents los Srs. Bisbes d' Urgell y Gerona, president l' acte lo senyor Bisbe de Barcelona. En representació del Sr. Marqués de Comillas, apadrinà el Sr. D. Estalella, cap prelat de Teruel, l' Excm. Sr. D. Pere de Sotolongo.

L' excel·lentísim Dr. Casanovas, bisbe de la Seu d' Urgell, acaba de publicar una notable carta pastoral dirigida als habitants de la República d' Andorra, referent a la situació política y conflictes interiors ocorreguts en aquell estat microrrepublicà. Lo prelat de la Seu y Príncep Soberà de les Valls d' Andorra, diu en aqueix document que no vol introduhir canvis ni mudances en la constitució secular d' aquella república, sinó que son propòsit es que conserve sa fesomia característica; que respectarà ab la més completa lealtat los privilegis, furs y libertats del poble, manifes aquest no guarda una actitud hostil contra son Bisbe y Senyor ni ataquí la integritat de sos drets.

NOTICIES

Gazeta de Madrid del die 7 de Setembre.—R. O. disposant que la interpretació de la R. O. de 20 de Juny sobre la base del lloguer dels locals abent s' exercexi alguna industria fabri'l ó comercial, feu concretarse a les que s' exercexen en pisos alts de les finques urbanes y no a les estabertes en accorsos ó botigues, per lo que té relació ab l' impost de cédulas personals que la determinació del lloguer, en les què ocupan pisos alts, correspon a les oficines provincials de la Administració d' Hisenda, que ls jornaleros los correspon solament cédula de 11.ª classe, quan no contin ab altres conceptes que ls obliguin a pendre'n d' altre classe; y que les Delegacions d' Hisenda vigilin pera que l' Arrendatari complexi ab l' Instrucció y correteixin enrgicament les faltes que cometi.

Ajuntament.—(Sessió de segona convocatoria del die 12 de Setembre.)—Presidida pel Sr. Alcalde y ab assistència de nou regidors s' obri la sessió llegintse l' acta de les dos autecedents que foren aprobades y firmades.

Se prengueren los següents acòrts:
Primer. Que la Comissió disposi respecte l' arreglo del salonet del Teatre ab motiu de les proximes fides.
Segon. Empeñar ab carrers lo carrer de Fontanella.
Tercer. Fer lo mateix ab lo de Fournas quin los fondos ho permetin.

Y se procedí al sorteig de dos vocals pera la Junta d' Associats, per renuncia y causa de fora dels nomenats, essent elegits los Srs. D. Jaume Romans y D. Pere Molgosa Torres.

Dilluns prop passat va celebrarse en lo Teatre principal de la vila d' Olot l' acte solenne de la distribució de premis als escriptors lloreguts en lo quint certamen literari, organiat per lo Centre Catalaniista. La concurrència fou numerosíssima y molt escullida; ocupavan assien tos distingits en l' escenari les Autoritats, Jurat calificador y la Junta del Centre. Oberta la festa per lo Sr. Alcalde, lo president del Jurat D. Joaquim Botet y Sisó llegí un discurs de fons, ocupantse de les relacions del Regionalisme ab la qüestió social. Després lo Secretari Sr. Lloas doná lectura a la Memòria de costum; feu lo judici de les composicions premiadas.

Inmediatament fou obert lo plech del poeta guanyador de la Flor natural y resultá ser D. Salvador Albert, de Sant Feliu de Guixols, qui va alegir pera Reyna de la Festa a la M. I. Sra. D.ª María del Pilar Nouvilas de Balle, Marquesa de Vall-gornera y Vescomtesa de Llanas. Després que la Reyna hagué ocupat la cadira presidencial, entre ls acorts de la música y ls calurosos aplausos del públich, se doná lectura a la poesia, titulada *Idili*.

Los quatre accessits concedits a six premi, resultaren adjudicats respectivament a D. Joaquim Riera y Bertran, D. Joseph Morató y Grau, D. Joseph M.ª Barnera y don Francesch Marull.

Les demés distincions resultaren adjudicades de la manera següent:

Premi del Ajuntament, a D. Ramón E. Bassagoda.

Accessit al mateix, a D. Joaquim Ayné y Rabell.

Premi de D. Joaquim Vayreda, a D. Ramón N. Comas.

Premi del «Arte Cristiano», a D. Joseph Franquesa y Gomis.

Premi de D. Miquel Blay, a D. Joaquim Riera y Bertran.

Premi de D. Joseph Berga (fill), a D. Sebastiá Sans y Bori.

Premi de D. Celestí Devesa, a D. Joseph Franquesa y Gomis.

Premi dels joves catalanistes, a D. Francesch Ubach y Vinyeta.

Terminá la solemnitat literaria ab lo discurs de gracies què llegí lo Sr. Esquena, president del Centre Catalaniista. Tots los treballs llegits, alguns dels quals son de verdadera importancia, los saludá la concurrència ab nutrits aplausos, com justament se mereixian.

A les 9 del vespre tingué lloch en l' espayós saló del Centre Catalaniista un plech turch en obsequi dels poetas premiats y del Jurat calificador. Regná a taula la més franca y coral armonia; alguns dels concurrents llegiren ó recitaren poesies notables, recordant d' entre ells als Senyors Albert, Saderra, Sans y Bori, Franquet y Serra, Font y Sagué, Xucá, Lloas y Soler.

Pera coronar tan agradosa reunió, lo Sr. Botet tingué de llegir altra volta sos discurs, que fou aplaudit, repetit dos vegades, y lo «Centre» a proposta del Sr. Vayreda, acordá ferne una tirada pera repartirlo profusament per la comarca.

—Tots los diumenges d' aquest mes y del vinent Oc-

tubre, ab les deu a les tres de la tarde, s' empeltarà la verola de franc en les Cases Consistorials.

—Diumeng morí, després d' una curta malaltia, lo mestre de música M. Valenti, suscriptor d' aquest setmanari y particular amic nostre. Lo Sr. Valenti, desde sa juvenesa, s' havia dedicat a la música religiosa, corrent a sòn càrrech gayre be totes les funcions que s' havien encarregades de Gerona, companyem a una apreciabile familia en lo sosteniment de la experimenta per tan irremparable pérdua.

—Un gran nombre de vehins de Gerona, han presentat al Sr. Delegat d' Hisenda una reclamació colectiva, contra la forma y eficacia del avís de l' Empresa Arrendataria de Cédulas personals anunciant l' exposició al públich del Padró de Cédulas, per no haverhi l' Empresa esposat ni exhibit ni sí que a fet. En sa conseqüencia fan saber a dita autoritat que s' reservan lo dret de reclamar pera quan lo padró sia fet y s' esposi degudament, com també lo de acudir a qui correspongui contra lo obrat per l' Empresa en aquest assumpto. Esperém confiadament que'l Sr. Delegat se farà càrrech de la gravetat dels fets que se li exposan y pendrà ab la brevetat possible la providencia que correspon. Aquest es lo desitj del públich qu' ab el present avís ha manifestat tantament sobre l' mateix y que está decididament a son costat pera obligar a la Empresa a cumplir ab lo que la ley mana y no permetreli com havia vingut fent, abar del modo que millor convenga a son particular interés.

—S' han acabat les eleccions y sos resultats han sigut los qu' arren de praxer, ab lleugeres modificacions. A Gerona han triomfat los tres representants genuns dels que s' volen assumir la direcció política de la provincia y que conforman la unidistritra oficial, y no dihem ministerial perque la elegits no es consta que sien partidaris del actual govern y al contrari se sab qu' algun de ls hi hós es la minoria. Han guanyada ls carlins y ls que governan han fet que elegit fos lo Sr. Huguet. Lo socialista Sr. Carreras s' ha quedat l' últim, y axós que més dels possibilistes lo votavan los republicans unitaris, una gran part dels sagastins fabristes y los hierroistes. Aquest resultat demostra que ls caicels no han pogut treure gayre fones y les han hagudes d' apropar pels seus encasillats; d' altre modo lo més probable es que'l Sr. Carreras hagués sortit. Ab per minoria ha sortit un edil per des forces de son partit y per l' ajuda de ls elements contraris a les personalitats qu' avuy remenen.

A Olot, la lluyta era entre dos candidatures cerrades. Cada una d' elles ha tret triomfants als candidats. Dos partidaris de l' actual régimen, amichs dels Srs. Robert y Quintana, y dos contraris, un amic del marqués d' Aguilier y l' altre carlí que lluytavan plegats. Una circumstancia es digna de tenirse en compte y es lo gran número de vots qu' ha remitat lo Sr. Esquena, regionalista convenut, que s' presentava com a independent, y qu' ha lluytat sol, sense cap componenda. Es veritat que s' ha quedat lo carlí, pero ls vots qu' ha tingut se deuen esclusivament a les simpaties ab que conta en lo districte.

En residen los nou diputats provincials per Olot y gracia dels grossos y prescidents de la voluntat del cos electoral (si es que existeix) serán: pel districte de Gerona los Srs. Rigau, Bertran, Grau y Huguet; pel districte d' Olot, los Srs. Enig, Monsalvatió, Verdaguera y Bassols.

Y fins una altre vegada. — (Resumptus stultorum) Enol

—Ha sigut col·locat demunt del pedestal lo grupo en bronze del esculptor Sr. Barcelet y següents los treballs fins a deixar enllestit lo monument dedicat als heros de Gerona en los memorables sítis de 1808 y 1809. Y a propòsit a caber de llegir que en Sant Sebastiá se d' acaba d' aixecar un a la memoria del almirall D. Antoni Oquendo, y que en son pedestal, sobre plaques de marbre blanc, s' hi han posat inscripcions en llengua castellana y en llengua vasca. Molt del cas fora que en lo nostre ho heu faltà una inscripció en llengua catalana, ja que lo monument s' alza en una ciutat de Catalunya y tenint en compte que foren catalans, fins al moll del os, los nostres, antepassats que lluytaren y moriren ab heroisme incomparable en defensa de la patria, contra la traïdoria del francès. Ho fem present al Excm. Sr. D. Ferrán Puig y a la Corporació municipal.

VARIETATS

Lo P. Fr. Joseph Carrera

No fa moltes setmanes donarem compte en Lo GERONÉS de la mort del P. Costa, fill del nostre de la nostra provincia; avuy debém parlar de la mort del P. Carrera, al tre dels nostres compatriotes, que, ple de mèrits ha deixat aquesta vall de pesars y d' amargures. Y ns complau tant més l' ocupar nos de aquets homes de gran valer, que fan sòn peregrinatje en aquest mon quasi oblidats y baixan a la tomba sens que gayre be n' hagen beut de sòn heroisme, de son saber ó de sas virtuts, quan veym l' afany ab que s' posan als nivols a molts homes de mèrits ben disceptibles. Per aixó, al llegir en la revista *El Santísimo Rosario* algunes noticies sobre la vida y envejable mort del nostre compatriot, demanarem nous datos al Col·legi de misioners dominicos d' Avila, podent avuy donarlos a conèixer als nostres llegidors.

Nasqué lo P. Fr. Joseph Carrera lo die 14 d' Octubre del any 1827 en la vila de Sant Martí de Vilallonga, partit de Puigcerdá; incinat des de sa infantesa al estat eclesiàstic, estudiá Teologia en nostre Seminari, pero ab tant profit en les ciencias y en la virtut, que se trobantse encare en la adolescencia, merescué que son prelat li confias una càtedra en aqueix centre escolari.

Pero no era aquest lo camí per boati lo Senyor havia de portarlo; home de caràcter ceper, y esforçat de bella figura, d' enteniment clarísim y de temperament enèrgic, s' acoma lava difficultment a les formes frivoles de nostra societat. Per aixó al sér cridat per Deu a la vida del claustre, lo terror estava perfectament disposat pera

rebrer la sement que debia produir després fruyt sabrosos y delicadíssim.

Lo die 14 de Novembre del any 1854. Fou sa professió religiosa en la Orde de PP. Trinitarians juntament ab l' intrèpit defensor de la fé lo Venerable Barriochoa. Passats los anys de noviciat, durant los quals doná gallardes proves de solida virtut y de preclara inteligencia, marxá á Manila en lo mes de Dezembro de 1856, arribant á dita ciutat en lo mes de Juny del any següent. Més no era aquest lo terme de son viatge, donchs al acabar l' any de sa estancia en la capital Filipina, marxá al Tong-King en companyia del mateix Sr. Barriochoa, arribant á dita missió en lo mes d' Abril de 1858. Onze anys durá la estada en aquell país dels dos fervorosos apóstols, durant los quals no hi hagué montanya que no dominés son zel, ni canyar que no escorcollés son amor á les ànimes, cercant per tot arreu á fi de traureles de les garres de la mort. Lo P. Barriochoa merquesqu' derramar la sua sang en lo regne del Tong-King, y semblava natural que la mateixa sort estigués reservada al P. Carrera; pero la Providencia no l' tenia destinat á cenyir la corona del mártir sino la blanca estola dels confessors. Tobantse en Hong-Kong, rebé l' encàrrec d' escriure en llengua xina una Teologia dogmática, obra que portá á terme cumplidament, malgrat les dificultats immenses que debia vencer, tractantse de materia tan difícil escrita en llengua tan estranya para un europeu.

La obediencia l' eridá altre cop á Manila, graduantse doctor en S. Teologia en aquella Universitat, de la qual fou il·lustre professor hasta l' any 1878, en que, plé de mérits gloriosament adquirits en més de dos dècades d' estancia en Orient, se n' torná á sa pàtria.

En aquest darrer periodo de sa vida es quan sa virtut y sa ciencia s' ferén més admirar per tots los que l' conegueren. Sa missió en los vasis y delictats punts en que col·locaren sos Superiors en son convent d' Avila, com Vice-Rector, Mestre de novicia, etc., so feu quasi irremissible: tan grans foren la prudencia exquisida y tacto delicat ab que sapigué captarse lo respecto de sos iguals, lo carinyo de sos subordinats y l' afecte de tothom.

Com á professor de Sagrada Escritura, ciencia á la que dedicá las tres quartes parts de sa vida, pot assegurar-se que durant molt temps sa càtedra podrá susstituirse ab dificultat, donchs ab tal precisió arribá á possehir aquest ran de les ciencias Sagradas, que no ns equivocariem en molt al assegurar que eran pochos los versicols que no retingués sa memoria fidel, des del primer del Génesis hasta l' últim del Apocalipsis; portant sa afició á aixos estudis fins al punt de que, convensut de la indubitable utilitat de les llengues sabies para la millor interpretació dels Llibres sants, á pesar dels setanta anys que tenia, se dedicá cuydadosament á son estudi, com un col·legiat aprontat.

Lo die 30 de Mayo d' aquest any morí lo P. Carrera en lo Col·legi de Sant Tomás d' Avila, confortat ab los consols de la Iglesia.

Lo que en el cumplimiento de los deberes que se le imponían, le imponían, los iba cumplir ab el mayor celo y diligencia hasta el último momento de su vida. Prudent en lo consejo, humil y devot en grau altísim, lo record de sus virtudes restará present durante molt anys entre sus Hermanos de la Orde.

Los verdaderos sentimientos orgánicos de que un compatriota nuestro baja deixat en la tierra tan rica hay de ciencia y de santedad.

Secció Literaria.

LO FULL DE SANTS

Rondaleta

Qui no ha conegut lo doctor D. Tomás Ribellas, qu' era un home de gran fama en la provincia, director medical del Sant hospital y del hospici, visitant las principals familias ricas y pobres de la capital. Inspirava tanta confianza per sa experiencia y saber, qu' era sempre eridat en consulta per sos condeixebles rurals quan li havia un cas de gravetat y una diagnòstich casi sempre encertat; molts malats li devian la vida.

Alt, sech, magre cara enquadrada d' un collar de patillas y sotabarba de pel gris; vestint sempre estiu ó hivern de larch partot negre, armilla idem, corbata blanca y barret de copa de forma antiga, que contava molts anys, puig se dirigia als malats; sempre net y respallat.

Morí á 75 anys, pero á pesar de sa vellesa, com era ferreny y de bona salut, no perdé may sa bona humor; ni un moment de sa vida que l' adonavan; caritatiu, visitant de franch als pobres; molt callat y reservat en tot lo que se referia á la facultat.

Quan eridat en consulta, entrava en la cambra del malalt, després de ben enterat per lo metje de cabessera, lo desabrigava, l' auscultava de cap á peus; tenia un palpy oído molt fins pera trovar la lesió per més arceconada que fos. Sembrava que l' adonavan; caritatiu, visitant de franch als pobres; molt callat y reservat en tot lo que se referia á la facultat.

Havia fet sos estudis á Barcelona, y estudiant alguns anys á París, seguint la clinica de Trousson, frequentant las celebratats medicals, dedicantse especialment á la patologia interna.

Vivia al carrer del Carme, en un primer pis; ab sa germana, vella soltera com ell; puig los dos han fugit sempre del matrimoni de tant que s' estimavan.

Lo que obliga al home y sobre tot al metje á casarse, es lo no trovar en son interior, en sen home, los cuydados, las atencions, lo bon arreglo y bienestar que procura sempre la dona, la mestressa de casa, la muller; perque es massa absorbit pels malats. Mes si eixa dona eix ángel de la Par es una germana també soltera, per que anar á buscar una muller qual caràcter podria no simpatisar ab lo seu?

Eixas rahons també s' podian aplicar á donya Rosa, sa germana. Donchs lo Dr. Ribellas y sa germana vivian ab molta pau y estimació recíproca. Ella callada; sempre á sa feyna; dona d' iglesia sense ser devota; procurant sempre tenir content y satisfet á son germá.

Aixís com á mida que ve la vellesa, lo caràcter cambia, s' agreix, torna insoportable, per D. Tomás era tot lo contrari: com mes anys posava mes bona humor.

Tenia alguns amichs privilegiats, dels quals me comptava, que anavan quasi cada vespre de tertulia á casa seva, fent la mànilla, ó bé, al hivern, al entorn de l' escalfa-panxas, conversant, tractant de qüestions politicas, economicas, fisiológicas, filosoficas, etc., puig lo Dr. Ribellas era un sabi, y, cosa singular, un metje creyent, de fé cristiana. Avuy dia los metjes creyents, son clars, com las festas anyals.

Encare que molt reservat, ab los tertulians de confianza, després de una disertació molt seria sobre la psicologia en sas relacions ab la fisiologia, la conversa prenia á voltas un to mes lleuger parlant de flaquezas y vanitats humanas, de caràcters, de costums socials, y allavors D. Tomás se descapdellava, y com era molt de broma, sempre n' tenia un per contar, fentli unas riallas tan contagiosas que feyan tots com ell.

Una vetllada la conversa girá sobre ordes religiosas, convents y clausuras; de las altas esferas filosoficas, la conversa baixá arrán de terra, á las flaquezas y miserias humanas... *omnia vanitatum*, nos deya.

D. Tomás era l' metje de la comunitat de monjas benedictinas del convent de Sant Daniel, *extra muros* de Gerona, de records gloriosos del setge de la guerra del any vuyt. Las monjas benedictinas son totas senyoras de bona posició, que viuen retiradas del mon, clausuradas en comunitat, subjectadas á la orde de Sant Benet.

D. Tomás visitava aqueilas bonas monjas, sols quan n' hi havia alguna malalta; mes solan tenir tota bona salut y no l' causavan gayre.

Un dia, nos digué, vingué l' hermano perque anés al convent. Hi aní lo mateix mati. Duas monjas m' acompanyaren á la celda de la mare superiora qu' estava al lit, gemegant!

— Senyora, ¿qué té? ¿qué li fa mal?
— Res... poca cosa... y alashoras la monja enfermera m' explicá que tenia un floronce molt gros que la feya molt sufrir.

— ¿Hont lo té?
— Un xich mes avall de las caderas, en la part mes carnosa.

— Ja ho entench. Donchs si la fa tant sufrir, pòsli capaplasmes de fullas de malva barrejadas ab grana de linet; aixó li amorisirá y se reventará d' ell mateix.

E' endemá hi torní; trobí la malalta ab gran torment. La mare enfermera me digué que la inflamació anava en augment.

— Senyora, es precis reventarlo... un colp de bisturi y prou, ja no sufrirá més, y ab tres dias lo tindrà gurit.

— Está bé, senyor doctor, digué la malalta; torní á la tarde y lo podré reventar.

En efecte, á las sis me presentí al convent; las duas mateixas monjas m' acompanyaren al lit de la malalta; la trobí que estava de boca-terrosa, la part superior é inferior del cos abrigat ab dos llensols; entre las duas parts, es á dir en lo punt intermedí, un gran full de paper hont se veyan sants y santas pintats al cromó, arrencats, que cobrian aquella part carnosa de sota las caderas.

— Ja pot fer la operació, digué una enfermera. Trech lo bisturi del estoig, l' aixugo bé, vaig per treure aquell gran full de paper rubert de sants...

— No senyor; res ha de treurer, me digué la enfermera, detinguentme l' bras.

— Pero senyora!... ¿qué significa aixó?... ¿Cóm vol que operi sense veure l' bony!

— Res de mes fáil: apantí á Sant Joseph... á sota d' ell hi ha lo floronce.

Aixís ho feu, y va anar molt bé... ¡quin' una se n' havian pensada aqueilas bonas monjas pera salvar lo pudor de llur mare superiora!...

C. Bosch de la Trinveria.

PLAGA

Los páupols grochs y migrats, y 'ls poch's gòtims que s' hi gronxan, per més que la mà 'ls esprém poqueta cosa degotan.

La tina gran se floreix; la petita 'ns basta y sobra: quant lo most ha fet lo bull ¡qué poch 'n queda á la bota!

Ans n' hi havia per tot' any y encara n' dávam als pobres; ara que apenas se n' beu, per l' ivern n' queda gota.

Be ho coneix prou l' heruhet que quasi ha perdut les forces, y ni te 'ls brassos nervuts, ni l' cor brau com cal á un jove.

¿Y la noya? Viva Deu; ¡tant guapa, tan fresca y roja! sembla ara un líri pansit, de tant malaltiva y groga.

¡Malgrat, qui la culpa n' té d' aquesta plaga que 'ns volta, y 'ns acaba la salut després de deixarnos pobres!

Be n' he vistos de mais anys que se 'ns han posat á sobre, pero dolent com aquest, al mon no n' hi ha memoria.

¡Ay, si l' jovent entengués que aixó n' es la guerra sorda que 'ns está fent l' enemich per trauréns de casa nostra!

Lo poch vigor de son bras y l' poch esprit que l' conforta, encara serian prous per trauré 'ls butxins á tota.

P. de Faló.

Secció Religiosa.

SANTS DE LA SETMANA.

Dissapte, 15.—S. Nicomedes mr.
Lluna plena á 4 h. 9 m. *matinada, en Piscis.*—Revolt.
Diumenge, 16.—XVIII. Los Dolors gloriosos de Nostra Senyora, sants Corneli p. y Cebriá bi, mrs.—*Jubileu Bon Succés.*
Dilluns, 17.—S. Pere de Arbués mr. y la impressió de las llagas de sant Francesc de Assis.
Dimars, 18.—S. Tomás de Vilanova b. y st. Parriol mr.
Dimecres, 19.—S. Genaro y comps. mrs. y Sta. Cons-tància.—*Témporas.*—*Dejuni.*—(I. B.)
Dijous, 20.—S. Eustaquí y compny's mrs.
Divendres, 21.—S. Mateu ap. y ev. y sta. Ifigenia vg.—*Témporas.*—*Dejuni.*—(I. B.)

QUARANTA HORES.

Avuy se troban en l' iglesia de les Beates. Demá comensarán en l' iglesia de les Bernardes.

Establiment tipogràfic del DIARIO DE GERONA Pujada de Sant Feliu, núm. 3.

Secció Comercial

MERCATS Y FIRES

ESPECIES	MESURES	La Bisbal	Gerona	Olot	St. Coloma	Banyoles	Cassá	Figueres
		Die 7.	Die 8.	Die 10.	de Farnés. Die 10.	Die 12.	de la Selva. Die 12.	Die 13.
Blat.	QUARTERA	14'00 Ptas	13'50 Ptas	13'00 Ptas	14'00 Ptas	13'00 Ptas	13'00 Ptas.	13'00 Ptas.
Mastay.	DE 80 LITRES	13'00 »	11'00 »	12'00 »	13'00 »	10'50 »	12'00 »	11'00 »
Ordi.		8'00 »	8'00 »	08'00 »	8' »	8'00 »	08'00 »	6'50 »
Ségol.		13 »	10'00 »	10'00 »	12'00 »	00 »	12'00 »	00'00 »
Civada.		7'00 »	6'75 »	07'50 »	7'50 »	7'00 »	7'00 »	6'50 »
Bessus.		12'00 »	13'00 »	13'00 »	15'00 »	14'00 »	14'00 »	11'50 »
Mill.		12 »	13'00 »	12'00 »	13'00 »	12'00 »	12'00 »	11'00 »
Panis.		11 »	11'00 »	11'00 »	14'00 »	11'00 »	10'00 »	10'50 »
Blat de móro		13'00 »	13'50 »	11'50 »	14'00 »	13'00 »	13'00 »	12'00 »
Fajol.			00'00 »	10'00 »	11'00 »	11'00 »	00'00 »	00 »
Llobins.		8'00 »	7'50 »	9'00 »	8'50 »	09'00 »	8'00 »	08 »
Fabas.		12'00 »	11'50 »	12'00 »	12'00 »	12'00 »	12'50 »	10'75 »
Fabó.			12'50 »	13'00 »	13'00 »	13'00 »	13'00 »	11'75 »
Fassols.			22'00 »	19'00 »	27'00 »	00'00 »	18'00 »	00'00 »
Monjetas.		28'00 »	24 »	18'00 »	25' »	00'00 »	26'00 »	00'00 »
Vellanas.	Quart. 100 l.			00'00 »	23' »			
Nous.				10'00 »			00'00 »	
Castanyas.				00'00 »				
Trumfes.	41'00 l.	0 »	3'50 »	1 »	3'00 »	3'00 »	3'00 »	0'00 »
Ous.	dotzena.	0'75 »	1'10 »	0'85 »	1'10 »	0'95 »	1'10 »	1'00 »

OBRA NOVA
DE LA
DELIBERACIONS

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA
UNIÓ CATALANISTA
CELEBRADA A MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892.

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ells s'hi pronunciaren y llegiren, y las Bases definitivament aprobadas pera la Constitució regional catalana, se ven al preu de dos pessetes en la llibreria de Don Joseph Franquet, carrer de l'Argenteria, Gerona.

LA NEOTAFIA

En aquest gran establiment s'hi troba a totes horas un assortit complet de baguis folrats, de totes mides, des de 1' infim preu de cinch pessetas en amunt. S'envian a domicili. Dirigitse a **LA NEOTAFIA**, Cort-Real.—18.—GERONA.

ESTABLIMENT TERÀPICH-SULFURÓS

dirigit per los Doctors

D. JOSEPH PUIGCARBÓ

Y

D. AGUSTÍ BASSOLS Y PRIM.

Caspe, 7 (junt al Teatre de Novetats). Teléfono, 301

BARCELONA.

Aquest establiment, provehit de tots los avenços moderns, y també de perfeccionades calefacció y ventilació per medi del vapor, está destinat a:

Hidroterapia

Duxes comuns y sulfurosos de totes classes (anèmies, nervosis, gastralgies, reumatisme, neurastenia, etc.)

Balneoterapia

Banyos comuns, sulfurosos, medicinals.—Banyos russos.—Bany turch.

Neumoterapia

Ayre comprimit y rarefet, oxigeno, nítrógeno, atmosfères creosotades y altres.—(Bronquitis, catarros crònichs, tisis incipient, asma, etc.)

Sulfoterapia

Que consta de:

- Aygues sulfurosos pera beguda, semblants a les de la Puda, Archena, Betelú, Bagneres de Luchón, etc. (Herpes, enfermetats secretes, limfatisme, escrófula, etc.)
- Pulverisacions sulfurosos (Angina é irritacions herpètiques del canyó, faringitis, bronquitis, etc.)
- Baus ó inhalació (Bronquitis, asma, tós herpes, etc.)
- Vaporari ó inhalació difusa (Bronquitis, catarros crònichs, coqueluche, etc.)

Aquestes aygues—dites Aygues sulfurosos de Barcelona—se usen ab éxit crexent en los molts casos en quins está indicat lo tractament sulfurós. També se despatxan embotellades.

Massoterapia

local y general (girades, torçedures, fractures, reumatisme, etc.)

Electroterapia.

Consulta de malalties cròniques y nervioses, per lo Director **DR. PUIGCARBÓ**, de les 11 del matí a la 1 de tarde y de 5 a 7 de la tarde.

Consulta de malalties de l'aparat respiratori, per lo Director de la secció neumoterápica, **DR. BASSOLS Y PRIM**, de 10 a 12 del matí y de 6 a 7 de la tarde.

Establiment de Don Pere Prunell

S'hi trobará un gran assortit de camisas, corbatas, colls y punys, sedas y llanas y demés articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Veltes de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè a més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria,

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24

GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s'hi troba en venda en dit establiment la

Tintura americana instantánea

JOAN GRIVÈ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il-luminació per gas y petroli.

Serveys complets de cuyna. Cereria.

Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, a preus limitadissims.

Curació de malalties de la boca.—Empastes, Orificacions.—Extraccions sense dolor. Dentadures artificials.

AUDOUARD-DENTISTA.

Ab títol de la Facultat de medicina de Madrid

Forsa, 1, primer GERONA.

SUCURSAL JUNCOSA

Plass de la Constitució, número 13

GERONA.

Casa especial en xocolates, cafés, sucres y thés.

OBRAS

DE

Don Carles Bosch de la Trinxeria

Recorts d' un excursionista	4	Ptes.
Plá y montanya	3	>
L' hereu Noradell	3	>
De ma cullita	2'50	>
Montalbá	3	>
L' hereu Subirá	3	>
Tardanías	2'50	>

Acaba de publicarse

Lena 4 >

Se venen totes en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argenteria, número 26.—GERONA.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims a 80 pessetas la pesa.

Cromos, motlluras, y transparents cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

Setmanari porta-veu del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca»

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

	1	1'25	1'50	trimestre.	idem.	idem.
Gerona.				pesseta	idem	idem
Fora.						
Extranger...						

Un número sol, 10 céntims.

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S'han rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajes pera col-legials

3, Rambla d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP. LA SALT

MOLÍ FARINER

SISTEMAS AUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema 's fan las molts a preus sumament módichs.

Depósit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADÍ.—23, Ballesterias, 23.—GERONA

SABATERIA

DE

JOSEPH M. A VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y neus. Especialitat pera 'l que s'encarregui expressament.